

บทที่ 2

พัฒนาการทางภาษาและความพร้อม ในการเรียนภาษาไทย

เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยเฉลี่ยแล้วอายุประมาณ 6-12 ปี ซึ่งเด็กในวัยนี้จะเข้าใจภาษาได้ดีขึ้น สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายในการพูดได้รู้เรื่อง ส่วนการอ่านขั้นเริ่มต้นเป็นพื้นฐานไปสู่การเขียน เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางภาษา (Language Development) เจริญอย่างรวดเร็ว รู้คำศัพท์ต่างๆเพิ่มมากขึ้น สามารถแสดงความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นทราบโดยใช้ภาษาที่เข้าใจกันได้ เด็กผู้หญิงจะมีพัฒนาการทางภาษาดีกว่าเด็กผู้ชายทุกระดับอายุ พัฒนาการทางภาษาจะมีความเจริญงอกงามอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน และพัฒนาการทางภาษายังสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่นๆ อีกด้วย เช่น เด็กที่มีความเจริญทางสมองดี พัฒนาการทางภาษาก็จะดีด้วย เด็กที่สนใจการอ่านและผู้ปกครองให้การส่งเสริมจะรู้คำศัพท์ต่าง ๆ มากกว่าเด็กที่ไม่สนใจการอ่านหรือขาดการส่งเสริม เด็กแต่ละคนมีแบบแผนของการพัฒนาการทางภาษาเป็นขั้นตอน ตามลำดับขั้นของความเจริญงอกงามเหมือนกัน แต่อัตราและประสิทธิภาพของการพัฒนานั้นจะแตกต่างกันเป็นรายบุคคล

ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางภาษานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสามารถที่มีอยู่เดิม ความถนัดตามธรรมชาติ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับความสนใจของเด็ก ความพร้อมของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ การแสดงออกอย่างอิสระ ความบันเทิงใจ ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนเป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กแต่ละคนจะมีพัฒนาการของภาษาก้าวหน้าไปได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายเมื่อเด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องอะไร เขาก็ต้องการคำศัพท์ที่จะใช้เรียก เช่น เด็กรู้ว่าของสิ่งหนึ่งใช้สวมศีรษะกันแดดได้ เมื่อเด็กเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นอะไรแล้วก็ต้องหาคำศัพท์ที่ตนทั่วไปใช้กันอีกด้วยว่าสิ่งนั้นคือ หมวก

อีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญช่วยให้เด็กรู้คำศัพท์มากขึ้น คือ สิ่งแวดล้อมของเด็ก เด็กที่อยู่ในบ้านที่มีโทรทัศน์ วิทยุ เทป และสิ่งของใช้มากมาย เด็กก็จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้และรู้จักคำเรียกสิ่งเหล่านี้ด้วย ส่วนเด็กที่อยู่ในชนบทย่อมรู้จักชื่อพันธุ์ไม้ สัตว์และ

สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติมากกว่าเด็กที่อยู่ในกรุง การที่เด็กรู้จักคำมากขึ้นเพียงใด ย่อมหมายความว่าเด็กมีความงอกงามทางภาษามากขึ้นเท่านั้น ประสบการณ์เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางภาษาของเด็ก นอกจากนี้ลำดับที่ของลูกก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาต่างกัน โดยลูกคนแรกจะมีพัฒนาการทางภาษาคือว่าลูกคนสุดท้าย เพราะลูกคนแรกย่อมใกล้ชิดผู้ใหญ่มากกว่า ได้รับความเอาใจใส่มากกว่า ได้ฟังคำจากผู้ใหญ่มากกว่า ส่วนลูกคนสุดท้ายจะใกล้ชิดพี่และฟังภาษาเด็กจากพี่มากกว่าฟังภาษาจากผู้ใหญ่จึงอาจได้เรียนรู้ค่าน้อยกว่าพี่

พัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละวัย

เด็กหลังจากคลอดมาแล้ว จะได้สัมผัสภาษาพูดและจะเลียนเสียงพูดได้อายุ 12 เดือน จะเริ่มหัดพูดและเรียนรู้ภาษาหนังสือเมื่ออายุประมาณ 3 ขวบครึ่ง ซึ่งนับเป็นพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน และจะมีพัฒนาการมาเป็นขั้นๆ เริ่มจากเด็กมีประสบการณ์ตรง รู้จักคำที่มีความหมายแทนสิ่งของหรือการกระทำเริ่มสามารถฟังแล้วเข้าใจ และรู้จักใช้คำพูดมากขึ้นเรื่อย ๆ และพูดมากเมื่ออายุ 6 ขวบ พัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละวัย มีดังนี้

เด็กอายุ 6 ขวบ

เด็กวัยนี้ชอบพูด สามารถอ่านออกเสียงได้ชัดเจน มักจะทำความเข้าใจให้แก่ผู้ใหญ่ในบางครั้ง เพราะสามารถใช้คำที่สลับซับซ้อน การสนทนาจะเปลี่ยนจากการพูดถึงตัวเองและความคิดเห็นของตนเองเป็นการพูดเกี่ยวกับการกระทำของคนอื่นและยังคงเป็นเรื่องที่เป็นรูปธรรมอยู่ เด็กวัยนี้จะชอบฟังเรื่องราวที่มีผู้อ่านให้ฟังอย่างตั้งใจโดยเฉพาะนิทานหรือบทละครสั้น ๆ ชอบทำตามบทละคร ชอบฟังเรื่องที่เล่าซ้ำ ๆ ของคำที่เป็นจังหวะและเพลงสั้น ๆ รู้จักเขียนชื่อตัวเองตามตัวอย่าง สนใจรูปภาพ สามารถบรรยายรูปภาพได้ เดิมสิ่งที่ขาดหายไปในรูปแบบได้ เด็กเริ่มมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากขึ้น

เด็กอายุ 7 ขวบ

เด็กวัยนี้ชอบพูดมาก สนุกสนานกับการเล่นคำคล้องจอง เล่นตลกกับคำพูด ชอบฟังนิยาย นิทาน เรื่องชวนคิด เทพนิยาย คำกลอนง่าย ๆ และเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงที่พบในชีวิตประจำวัน รู้จักใช้ภาษาแสดงอารมณ์และความรู้สึก ชอบหัดอ่านหนังสือด้วยตนเองและอ่านเสียงดัง

เด็กอายุ 8 ขวบ

เด็กในช่วงนี้สามารถเข้าใจและมีความคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรม สามารถกล่าวถึงบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ตรงหน้าได้ ชอบพูดมากขึ้น ชอบเล่นิทาน ชอบคุยโอ้อวด สามารถใช้ภาษาได้อย่างกว้างขวางรวมทั้งภาษาตลาด รู้จักขึ้นเสียงเมื่อโมโห สนทนากับผู้ใหญ่เป็นเรื่องเป็นราว สามารถใช้คำที่เป็นนามธรรมได้ รู้เหตุรู้ผลและรู้ปัญหา ในวัยนี้เด็กหญิงจะมีวุฒิภาวะทางภาษาเร็วกว่าเด็กชาย เด็กจะเริ่มอ่านในใจได้ดีขึ้น เขียนได้มากขึ้นและเพิ่มความเรียบร้อยในการเขียน

เด็กอายุ 9 ขวบ

เด็กในวัยนี้ชอบเรื่องที่เป็นจริง ไม่ชอบนิยาย ชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับความสลับซับซ้อนของบุคคล เรื่องสัตว์ต่าง ๆ ชอบผจญภัย ชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตภายในบ้านและในโรงเรียนโดยเฉพาะเด็กผู้หญิงจะชอบเป็นพิเศษ สามารถพูดข้อความยาว ๆ ได้เพิ่มขึ้น จับใจความได้ดีขึ้น สามารถแต่งกลอนง่าย ๆ ได้ ลายมือดีขึ้น และเขียนจดหมายได้

เด็กอายุ 10 ขวบ

เด็กในวัย 10 ขวบนี้จะมีความสนใจไม่ต่างกับเด็กอายุ 9 ขวบมากนัก เด็กชายจะสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ รู้จักทำความเข้าใจกับคำแปลก ๆ อ่านได้เร็วขึ้น ทั้งการอ่านในใจและอ่านออกเสียง มีความเข้าใจดี สามารถแปลความหมายจากสิ่งที่อ่านได้ สามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนได้ เช่น กลอน 3 กลอน 4

เด็กอายุ 11 ปี

เด็กผู้ชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัย การค้นคว้าประดิษฐ์ เด็กผู้หญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตภายในบ้าน สัตว์เลี้ยง เริ่มอ่านนวนิยายประเภทรัก ๆ โคร่ ๆ สามารถแต่งกลอนได้ถึงกลอน 6

เด็กอายุ 12 ปี

เด็กในวัยนี้พัฒนาการทางภาษาเจริญขึ้นมาก รู้จักใช้แหล่งเพิ่มพูนความรู้ เช่น ห้องสมุด พจนานุกรม รู้จักย่อเรื่อง หากจุดสำคัญของเรื่อง รู้จักกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน รู้จักตัดแปลงเรื่อง ชอบอ่านหนังสือเพื่อความบันเทิง ไม่ค่อยชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ลดความนิยมเรื่องเกี่ยวกับเทวดา นางฟ้า เด็กชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัย วีรบุรุษ

วีรสตรี ชิวประวัติ ประวัติศาสตร์ กีฬา ส่วนเด็กหญิงส่วนมากยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตภายในบ้านในโรงเรียน เรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ มากขึ้น เริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ บางทีชอบเรื่องอาชีพเด็กในวัยนี้รู้จักวงโคจรเรื่องง่าย ๆ ในการเขียนบรรยายความ รู้จักเขียนจดหมายสั้น ๆ เขียนคำเชิญ รู้จักทำงานกลุ่ม รายงาน รู้จักวิจารณ์ภาพยนตร์โทรทัศน์และหนังสือที่อ่าน ด้านการเขียนสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

ความแตกต่างทางภาษาของเด็ก

เด็กหญิงและเด็กชายจะมีพัฒนาการทางภาษาแตกต่างกันดังนี้

1. เด็กหญิงจะมีความสามารถในการเชิงภาษาดีกว่าเด็กชาย แต่เด็กชายจะเก่งคณิตศาสตร์มากกว่าเด็กหญิง
2. เด็กหญิงสามารถใช้ภาษายาก ๆ ได้ดีกว่าเด็กชาย
3. เด็กหญิงสามารถใช้คำพูดและประโยคได้ก่อนเด็กชาย
4. เด็กหญิงมีความสนใจทางภาษามากกว่าเด็กชาย
5. เด็กชายชอบใช้ภาษาแสดงมากกว่าเด็กหญิง

ความพร้อมในการเรียนภาษาไทย

ในการเรียนภาษามีความสำคัญและจำเป็นมากที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนก่อนเสมอ โดยเฉพาะการเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้เรียนจะมีความพร้อมในการเรียนที่แตกต่างกัน บางคนเคยเรียนในชั้นอนุบาลมาแล้ว บางคนยังไม่เคยเรียน ดังนั้น ความพร้อมในการอ่านและเขียนจะแตกต่างกัน ครูจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนให้พร้อมก่อน โดยความพร้อมนี้จะขึ้นกับพัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งในการเตรียมความพร้อมนี้จะเริ่มทำในตอนที่เปิดเรียนเป็นระยะเวลาประมาณ 3-6 สัปดาห์ แล้วแต่ความเหมาะสม

ความพร้อมในการเรียนภาษาไทย หมายถึง การที่บุคคลมีความสนใจ ความต้องการ และความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนภาษาไทย ซึ่งต้องเตรียมพร้อมทักษะไปพร้อม ๆ กันทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพราะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ถ้าทักษะใดทักษะหนึ่งไม่พร้อมอาจทำให้ไม่พร้อมในการเรียนรู้อีกทักษะหนึ่ง ซึ่งความพร้อมในการเรียนภาษาไทยของเด็กระดับประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ

1. ความพร้อมเมื่อเริ่มเรียนภาษาไทย ได้แก่ ความสามารถในการจำแนกเสียง เป็นพื้นฐานของทักษะการฟัง ความสามารถในการเปล่งเสียงเป็นพื้นฐานของทักษะการพูด ความสามารถในการเห็นความแตกต่างของภาพและการเรียนรู้คำศัพท์เป็นพื้นฐานของทักษะ การอ่าน และความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อและสายตา เป็นพื้นฐานของทักษะการ เขียน

2. ความพร้อมเมื่อเริ่มบทเรียนใหม่ ในการเริ่มเรียนบทเรียนใหม่ ผู้เรียนควรมี ความพร้อมในทักษะทุกด้านก่อนที่จะเริ่มเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนทักษะต่าง ๆ ในบทเรียนใหม่ได้ เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาไทย

ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาไทยของเด็กในระดับ ประถมศึกษา มีดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนภาษาไทยซึ่งถ้าผู้เรียน มีพื้นฐานทางภาษาดี ก็จะสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะ เป็นขั้น แรกของการพัฒนาทักษะทางภาษา เนื่องจากภาษาไทยมีพยัญชนะถึง 44 ตัว สระ 32 เสียง วรรณยุกต์ 4 รูป 5 เสียง ซึ่งผู้เรียนต้องอาศัยอวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้ในการรับรู้ทางภาษา ให้ ประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องอาศัยเวลาในการพัฒนาความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเรียนทักษะทางภาษาไทยด้านต่าง ๆ ได้ดี

3. การเตรียมความพร้อมเป็นการปูพื้นฐานความรู้ก่อนที่ผู้เรียนจะเรียนภาษาไทยให้อยู่ ในระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนแต่ละคนมาจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มี พื้นฐานความสามารถและประสบการณ์ต่างกัน ดังนั้น จึงควรมีการเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนทุกคน มีพื้นฐานเท่าเทียมกันหรือใกล้เคียงกันเสียก่อน

4. เมื่อผู้เรียนเริ่มเข้ามาโรงเรียนใหม่ ๆ ต้องการเวลาในการปรับตัวให้คุ้นเคยกับ สิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ที่โรงเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กมีความรู้สึกสบายใจและปลอดภัยเมื่อมาอยู่ร่วมกัน ที่โรงเรียน

องค์ประกอบที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อม

ครูผู้สอนควรทราบถึงลักษณะของเด็กที่มีความพร้อมที่จะเรียนภาษาไทยว่ามีลักษณะอย่างไร ตลอดจนองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะผลทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนภาษาไทย เพื่อที่จะจัดการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งองค์ประกอบที่มีผลทำให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนภาษาไทยได้ดีนั้น มีดังนี้

1. ความพร้อมทางด้านร่างกาย ได้แก่ การมีสุขภาพอนามัยที่ดี อวัยวะต่าง ๆ ในการฟัง การมองเห็นหรือการใช้สายตาดี อวัยวะในการพูดปกติ ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมือและสายตาใช้การได้ดี

2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสามารถในการคิด การหาเหตุผลดี มีสติปัญญาดี สามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี จะพูดหรือสิ่งอะไรเข้าใจและปฏิบัติตามได้ ลำดับเหตุการณ์จากเรื่องราวที่ได้รับฟังหรือจากภาพที่ได้เห็น อธิบายภาพต่าง ๆ ได้ รู้จักซักถามสังเกต สนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทำงานในช่วงเวลายาวนานพอสมควรได้โดยไม่เหน็ดเหนื่อย ฯลฯ

3. ความพร้อมทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การรู้จักควบคุมตนเองไม่ให้ทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น มีอารมณ์มั่นคง สามารถเลือกสิ่งที่ตรงกับความต้องการของตนได้ มีความอดทนสามารถทำงานหรือเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ ฯลฯ

4. ความพร้อมทางภาษา ได้แก่ มีความสนใจพอใจที่จะอ่าน รู้จักฟังอย่างตั้งใจ มีช่วงความสนใจยาว สามารถใช้ภาษาได้ดีพอสมควรแก่วัย ฯลฯ

องค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนภาษา จะมีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนรู้จักสังเกตผู้เรียนว่ามีความพร้อมที่จะเรียนมากน้อยเพียงใด ถ้าพบว่าผู้เรียนยังไม่พร้อมที่จะเรียนภาษา ก็ควรพยายามหาวิธีการพัฒนาความพร้อมของผู้เรียนให้ดีขึ้นเสียก่อน

จุดมุ่งหมายของการเตรียมความพร้อม

1. พัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียน
2. เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับหนังสือ
3. สร้างความเข้าใจเรื่องที่ฟังเพื่อนำไปสู่การอ่าน
4. สร้างความสามารถในการพูดและเขียน
5. สร้างความเชื่อมั่นและความสามารถในการอ่านและเขียน
6. ให้สามารถจำพยัญชนะและสระต่าง ๆ

7. สร้างความคุ้นเคยกับเสียงของคำและอ่านคำพื้นฐาน
8. สร้างความสามารถในการใช้ภาษาให้ติดต่อสื่อสารได้
9. สร้างความสามารถในการจัดลำดับความคิด
10. สร้างความสามารถในการแยกแยะเสียงและภาพ เพื่อสร้างความพร้อมทาง

สายตาและการฟัง

11. สร้างความสามารถในการทำตามคำสั่ง
12. สร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันและการอยู่ร่วมกัน
13. ฝึกกล้ามเนื้อมือและสายตา เพื่อสร้างความพร้อมในการเรียน
14. ฝึกกระบวนการคิดให้ผู้เรียน

ขั้นตอนในการสำรวจความพร้อมในการเรียนภาษาไทย

การสำรวจความพร้อมในการเรียนภาษาไทย ควรทำเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจความพร้อมก่อนเริ่มเรียนภาษา สิ่งที่จะสำรวจในช่วงนี้ คือ

พฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับการแสดงออกเพื่อทราบความสามารถของผู้เรียน เช่น

- 1.1 ผู้เรียนเข้าใจภาษาพูดหรือไม่
- 1.2 ผู้เรียนใช้ภาษาพูดในการพูดกับคนใกล้ชู้หรือไม่
- 1.3 ผู้เรียนแยกเสียงของคำที่ได้ยิน ได้ฟังหรือคำพูดที่ใช้พูดได้หรือไม่ เช่น

พูดชัด ไม่ชัด

- 1.4 ผู้เรียนแยกรูปร่างของรูปทรงต่าง ๆ ได้หรือไม่ เช่น รูป ○ △ □ เพื่อ

เป็นพื้นฐานของการแยกรูปร่างของตัวอักษรต่าง ๆ

- 1.5 ผู้เรียนสามารถเข้าใจ แยกแยะสิ่งของ แยกประเภทสิ่งของใกล้ ๆ ตัว

ออกเป็นหมวดหมู่หรือไม่

- 1.6 ผู้เรียนสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพียงใด
- 1.7 ผู้เรียนแสดงความสนใจอยากอ่านหนังสือหรือไม่

2. การสำรวจความพร้อมเมื่อเริ่มชั้นเรียนใหม่ การสำรวจความพร้อมเมื่อเริ่ม

ชั้นเรียนใหม่นี้ควรทำทุกครั้ง เพื่อให้ทราบระดับความสามารถและความรู้ขั้นพื้นฐานของผู้เรียนในระดับชั้นที่ผ่านมา เพื่อจะได้หาวิธีส่งเสริมทักษะของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

3. การสำรวจความพร้อมก่อนเริ่มบทเรียนแต่ละครั้ง ครูผู้สอนควรสำรวจความพร้อมของผู้เรียนเสียก่อนเริ่มเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียน และเป็น การสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มบทเรียนใหม่ด้วย

4. การสำรวจความพร้อมขณะเรียน เมื่อครูผู้สอนได้สอนหรือพัฒนาทักษะด้าน ต่างๆ แก่ผู้เรียนแล้วควรสำรวจหรือทดสอบผู้เรียนขณะที่เรียนไปด้วย เพื่อให้ทราบความ ก้าวหน้าของผู้เรียนและหาทางส่งเสริมต่อไปให้เหมาะสม เช่น ถ้าผู้เรียนออกเสียงพยัญชนะหรือ คำไม่ถูกต้องก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องทันทีที่ผ่านไป

5. การสำรวจความพร้อมท้ายการเรียน เมื่อผู้เรียนเรียนจบบทเรียนหรือจบ เรื่องแล้ว ควรมีการสำรวจความพร้อมท้ายการเรียนโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การ ทดสอบปากเปล่า หรือแบบทดสอบ เพื่อให้ทราบความสามารถของผู้เรียนว่ามีความพร้อมใน การเรียนแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด

การสำรวจความพร้อมในการฟัง

การสำรวจความพร้อมในการฟังเป็นการใช้วิธีการต่างๆ สำรวจเพื่อให้ทราบข้อบก พร่องทางด้านการฟังของผู้เรียนเพื่อให้ครูหาวิธีพัฒนาความพร้อมในการฟังของผู้เรียนอย่าง เหมาะสม สามารถทำการสำรวจได้หลายวิธี โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในการฟังเป็นสำคัญ วิธี การสำรวจได้แก่

1. การสำรวจความพร้อมในการได้ยิน อาจทำได้ดังนี้

1.1 ให้ผู้เรียนยืนห่างจากครูผู้ทดสอบประมาณ 20 เมตร ซึ่งเป็นระยะที่ ผู้เรียนได้ยินชัดเจน แล้วใช้การสนทนาโต้ตอบ ให้ตอบคำถาม หรือให้พูดตาม อาจจะเป็นข้อ ความหรือตัวเลข

1.2 ใช้อุปกรณ์ที่มีเสียงหรือทำให้เกิดเสียงได้ เช่น นกหวีด ฉิ่ง กลอง กริ่ง ฯลฯ มาทำให้เกิดเสียงแล้วให้บอกว่าได้ยินเสียงหรือไม่ เป็นเสียงอะไร

ในการทดสอบความพร้อมในการได้ยินนี้เพื่อให้ทราบระดับการได้ยินของ ผู้เรียนว่ามีความสามารถในการได้ยินมากน้อยเพียงไร เพราะการได้ยินดีเพียงไรนั้นเป็นองค์ ประกอบที่สำคัญอย่างแรกของการฟัง ถ้าทดสอบแล้วทราบว่าผู้เรียนผิดปกติควรปรึกษาแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการทดสอบโดยใช้เครื่องไฟฟ้าหรือวิธีอื่นเพื่อหาทางช่วยเหลือต่อไป

2. การสำรวจความสามารถในการจำแนกเสียง การสำรวจนี้เพื่อให้ทราบความ สามารถในการฟังเพื่อแยกเสียงต่าง ๆ ที่เหมือนกันหรือต่างกัน โดยมีวิธีการดังนี้

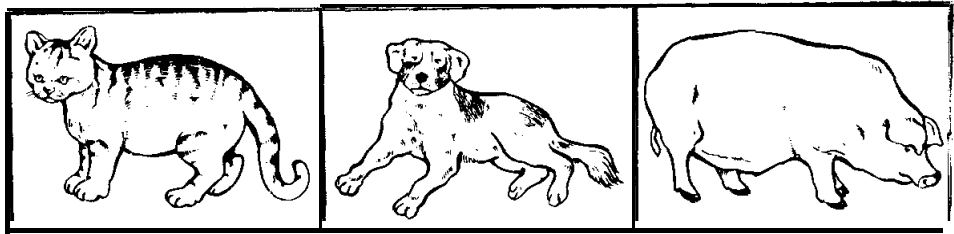
2.1 ครูนำอุปกรณ์มาทำให้เกิดเสียงโดยไม่ให้ผู้เรียนเห็นแล้วให้บอกว่าเป็นเสียงอะไร

2.2 ให้ผู้เรียนฟังเสียงที่ครูทำแล้ววงกลมรอบภาพ หรือข้อความที่เป็นคำตอบ (ถ้าผู้เรียนอ่านได้)

2.3 ให้ผู้เรียนฟังเสียงที่ครูทำแล้ว ให้ทำท่าทางประกอบเสียงนั้น เสียงที่ควรทำการทดสอบ ควรเป็นเสียงจากสิ่งต่อไปนี้

1) เสียงวัตถุและเสียงจากธรรมชาติที่อยู่รอบตัว เช่น เสียงสัตว์ เสียงยวดยานพาหนะ เสียงโลหะ เสียงฝนตก ฟังร้อง เสียงแสดงความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ดีใจ เสียใจ โดยผู้ทดสอบอาจทำเสียงเอง เปิดเทป หรือใช้อุปกรณ์ทำให้เกิดเสียงก็ได้ หรืออาจให้ผู้เรียนวงกลมรอบคำตามคำสั่งก็ได้ โดยครูเป็นผู้ทำเสียงต่าง ๆ ให้ฟัง เช่น

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบรูปภาพตามเสียงที่ได้ยิน (ครูทำเสียงร้องเหมียว ๆ)

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบคำที่มีเสียงตามที่ได้ยิน (ครูตีฉิ่ง ฉิ่ง-ฉับ)

กลอง กรับ ฉิ่ง

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบคำที่แสดงความรู้สึก (ครูทำเสียงร้องไห้อี้อี้อ)

เสียใจ เจ็บปวด ดีใจ

2) เสียงสระ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักแยกเสียงสระที่ได้ยิน โดยครูเป็นผู้อ่านคำให้ฟัง เช่น

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบคำที่ออกเสียงสระเสียงยาว

1. รัก	ทา	เย็น
2. ดินสอ	กินข้าว	ไปไหน

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบคำที่ออกเสียงสระเสียงสั้น

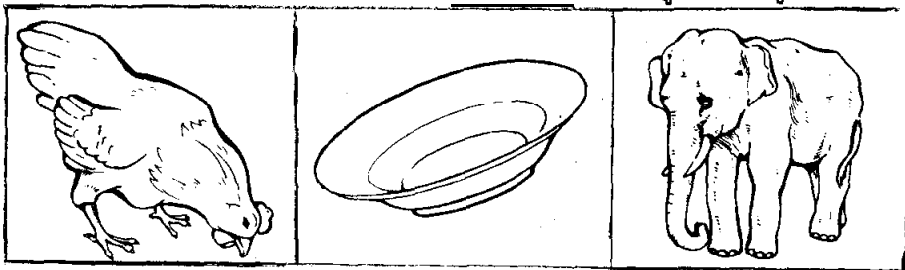
1. ปาก	ปู	ปิ้ง
2. หรือ	ลิก	บิน

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบคำที่คล้องจองกับคำว่า "ฉันทัน"

กัน กิน กาน

3) เสียงพยัญชนะ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักพยัญชนะและแยกเสียงพยัญชนะเพื่อให้เห็นความแตกต่างหรือความเหมือนกันของพยัญชนะ ถ้าผู้เรียนยังอ่านไม่ได้ให้ใช้ภาพแทน เช่น

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบพยัญชนะที่ได้ยิน (ผู้ทดสอบพูด จ จาน)

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนคำที่ได้ยิน (ผู้ทดสอบพูดคำว่า บ้าน)

ร้าน บิน น่อง

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบคำที่มีพยัญชนะต่างกับคำที่ได้ยิน (ผู้ทดสอบพูดคำว่า แก้ว)

กาง ก้อน แล้ว

คำสั่ง ครูอ่านออกเสียงคำที่ละคู่ แล้วให้นักเรียนบอกว่าเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกันหรือไม่

1. กราบ - กราบ	(เหมือน)
2. แปร - แปร	(เหมือน)
3. กรม - กรม	(ไม่เหมือน)
4. ขรุขระ - ขรุขระ	(เหมือน)
5. โคร่ง - โคลง	(ไม่เหมือน)

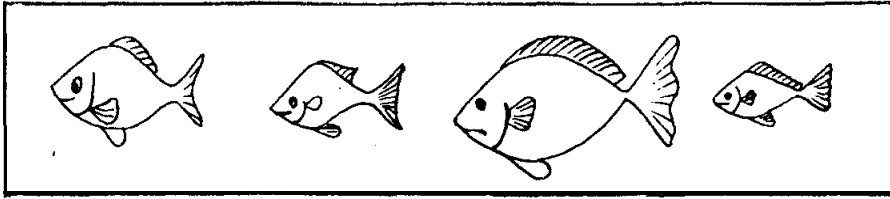
4) เสียงวรรณยุกต์ เพื่อให้ผู้เรียนทราบความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ที่ประสมอยู่ในคำ เช่น

คำสั่ง ครูออกเสียงคำที่ละคู่ แล้วให้นักเรียนบอกว่า เสียงวรรณยุกต์เหมือนกันหรือไม่

1. เข้า - เผ้า	(เหมือน)
2. ก้าง - ล้าง	(ไม่เหมือน)
3. บุก - รุก	(ไม่เหมือน)
4. นก - น้ำ	(เหมือน)
5. ค่า - ป้า	(เหมือน)

3. ความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นการสำรวจว่าผู้เรียนสามารถทำตามคำแนะนำหรือคำสั่งต่าง ๆ ที่ได้ยินถูกต้องเพียงใด เช่น

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบปลาตัวที่เล็กที่สุด

คำสั่งให้ปฏิบัติตาม ได้แก่

1. เดินไปหน้าห้องแล้วบอกชื่อตัวเอง
2. เดินไปปิดหน้าต่าง 2 บาน
3. เดินไปบอกนักเรียนหญิงให้มาหาครู 1 คน
4. อ่านบัตรคำนี้ให้เพื่อนฟังแล้วทำตามคำที่อ่าน
5. ให้แสดงท่าทางเลียนแบบสัตว์ 1 ชนิด

4. ความเข้าใจคำศัพท์ เป็นการทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์โดยครูอ่านข้อความให้ฟัง แล้วให้ผู้เรียนเขียนวงกลมรอบข้อที่ถูกต้อง เช่น

ครูพูด “เพื่อน ๆ พวกมันดีใจที่สอบได้ แต่สมชาติไม่ได้มีความรู้สึกเช่นนั้น เพราะสมชาติต้องเรียนซ้ำชั้น ... สมชาติจะรู้สึกอย่างไร”

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมล้อมรอบคำที่ตรงกับความรู้สึกของสมชาติ

ก. เจ็บใจ ข. เสียใจ ค. น้อยใจ

5. ความเข้าใจเรื่อง เป็นการทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้ฟัง โดยครูอ่านข้อความหรือเรื่องราวให้ฟังแล้วให้ผู้เรียนเขียนวงกลมข้อที่ถูกต้อง เช่น

ครูพูด “เจ้าปูยเป็นสัตว์ตัวเล็ก ๆ มีขนสีขาว นุ่ม สะอาด น่ารัก มันชอบเคล้าเคลียเจ้าของทุกเช้าเย็น”

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบชื่อสัตว์ที่มีความหมายตรงกับคำว่า เจ้าปูย

(ถ้าหากผู้เรียนยังอ่านคำไม่ได้ให้ใช้ภาพแทน)

การสำรวจความพร้อมในการพูด

การสำรวจความพร้อมในการพูดเป็นการศึกษาว่าผู้เรียนมีความสามารถในการพูดเพียงใด โดยอาจศึกษาจากสิ่งต่าง ๆ หลายอย่าง เช่น อวัยวะในการเปล่งเสียง ซึ่งได้แก่ ปาก ฟัน เพดาน ลิ้น ลิ้นไก่ เป็นปกติหรือไม่ การได้ยินถูกต้องหรือไม่เพราะถ้าได้ยินผิดก็พูดออกมาผิด อารมณ์ของผู้พูดอาจเป็นเหตุให้พูดผิดปกติ สิ่งแวดล้อมผู้เรียนบางครั้งคนใกล้ชิดพูดคำที่ไม่ถูกต้อง เช่น ไม้วาด เป็น ไม้วาด มะม่วง เป็น กะม่วง คนจีนพูดไทยไม่ชัด ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ถ้าเด็กได้ยินบ่อย ๆ ก็จะทำให้พูดไม่ถูกต้องไปด้วย

ในการสำรวจความพร้อมในการพูดของผู้เรียน อาจทำได้ ดังนี้

1. การสังเกตอย่างง่าย ๆ กระทำได้โดย

1.1 สนทนากับผู้เรียนด้วยเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของเขา เพื่อเปิดโอกาสให้เขาได้พูดมาก ๆ

1.2 ให้ผู้เรียนบรรยายหรือเล่าเรื่องตามภาพที่ให้ดู 1 หรือ 2 หรือ 3 ภาพก็ได้

จากวิธีการดังกล่าวนี้ จะสามารถทราบได้อย่างคร่าว ๆ ว่าผู้เรียนคนนั้นพูดชัดหรือไม่ชัด อีกทั้งยังทราบพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนด้วย

2. การตรวจสอบ เป็นการสำรวจการพูดที่ลึกกว่าวิธีการแรกและจะทราบข้อบกพร่องต่าง ๆ ของผู้เรียนชัดเจนขึ้น ครูอาจทำการตรวจสอบในสิ่งต่อไปนี้

2.1 อวัยวะในการพูด ได้แก่ ริมฝีปาก มีรอยแห้วหรือไม่ ดูความคล่องของการใช้ริมฝีปาก ลิ้นดูว่ามีขนาดปกติหรือไม่ ฟันดูว่ามีฟันหลอ ฟันห่าง หรือผิดปกติหรือไม่

2.2 ตรวจสอบเกี่ยวกับการพูด ให้สังเกตความชัดเจนในการพูด การออกเสียงคำ ประโยค ว่าถูกต้องเพียงใด ไม่ถูกต้องเป็นบางคำหรือทุกคำ

ในการสำรวจความพร้อมในการพูดนั้นเมื่อครูพบข้อบกพร่องแล้วก็ควรพยายามหาทางช่วยเหลือ แก้ไข เพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถออกเสียงได้ถูกต้องขึ้น ซึ่งในการแก้ปัญหานี้จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยแก้ไขในบางเรื่อง ถ้าเกินความสามารถของครูผู้สอน

การสำรวจความพร้อมในการอ่าน

การสำรวจความพร้อมในการอ่านจะต้องทำทุกระดับชั้น ไม่เฉพาะแต่ชั้นเริ่มต้นเท่านั้น และควรทำในระยะเริ่มต้นเรียน ก่อนที่จะเริ่มสอนเนื้อหาในชั้น เนื่องจากผู้เรียนมีบางคนอาจขาดทักษะบางอย่าง และเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูผู้สอนรู้ว่าเมื่อใดผู้เรียนจึงจะเกิดความพร้อมในการอ่านจนสามารถอ่านเบื้องต้นได้ และถ้าผู้เรียนบกพร่องในองค์ประกอบใดก็ต้องสอนให้เกิดความพร้อมในองค์ประกอบนั้นแล้วจึงสอนอ่านต่อไป

การสำรวจความพร้อมในการอ่าน ควรพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. การมองเห็น หรือการรับรู้ทางสายตา ผู้เรียนบางคนสายตาสั้น ชอบขยี้ตาบ่อย ๆ มองอะไรต้องเพ่ง ครูควรดูว่ามีใครบ้างที่มีลักษณะเช่นนี้

2. การรับฟัง หรือการรับรู้ทางหู ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการอ่าน ซึ่งถ้าผิดปกติก็จะไม่สามารถแยกความเหมือนและความแตกต่างของเสียงได้ ก็จะอ่านได้ไม่ดี

3. การหาความสัมพันธ์ของภาพและคำ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียนจากภาพกับสัญลักษณ์คือตัวอักษรที่ประกอบกันเป็นคำ ถ้าผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาพและคำก็จะมีปัญหาในการอ่านเช่นกัน

4. การรู้จักโครงสร้างของคำและภาษา จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้เร็วขึ้น โดยควรรู้จักตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำ ความหมายของคำและประโยคหรือเรื่องราวต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้การอ่านดีขึ้น

5. ประสบการณ์เดิม ประสบการณ์เดิมจากที่บ้านเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลสำคัญต่อความสามารถในการอ่านของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนควรสำรวจพื้นฐานการส่งเสริมการอ่านจากที่บ้านเพื่อหาทางปรับพื้นฐานและความพร้อมในการอ่านของผู้เรียนแต่ละคนให้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันโดยอาจสอบถามจาก พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และตัวเด็ก

สำหรับวิธีการสำรวจความพร้อมในการอ่านนั้น ควรใช้หลาย ๆ วิธีเช่น

1. การสังเกตของครู เป็นวิธีการที่ง่ายและควรทำอย่างสม่ำเสมอ ดูนาน ๆ จึงจะสามารถตัดสินใจได้ และควรมีเกณฑ์ในใจว่าจะสังเกตอะไรบ้าง เช่น การมองเห็น การพูด ประสบการณ์เดิม การฟัง ความสนใจในการเรียน โครงสร้างทางภาษา โครงสร้างของคำ การรับรู้ทางสายตา การรับรู้ทางหู

2. การใช้แบบทดสอบความพร้อมในการอ่าน แบบทดสอบที่ใช้ ครูอาจสร้างขึ้นใช้เองหรือจะนำแบบทดสอบความพร้อมที่มีผู้สร้างและมีการหาค่าความเที่ยง (Validity) ไว้แล้วมาใช้ก็ได้ การใช้แบบทดสอบความพร้อมในการอ่านจะเป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียนได้ค่อนข้างเที่ยงตรง ครูสามารถนำไปจัดโปรแกรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการอ่านให้กับผู้เรียนตามองค์ประกอบที่ยังไม่พร้อมได้

ตัวอย่างแบบทดสอบความพร้อมในการอ่าน

1. การรู้จักตัวอักษร

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบตัว “ถ”

ภ ก ถ

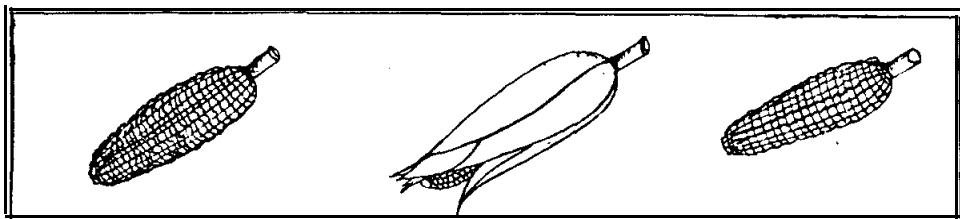
2. การจำแนกกลุ่มตัวอักษร

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบกลุ่มตัวอักษรที่ไม่เหมือนกลุ่มอื่น

กรม กลม กรม

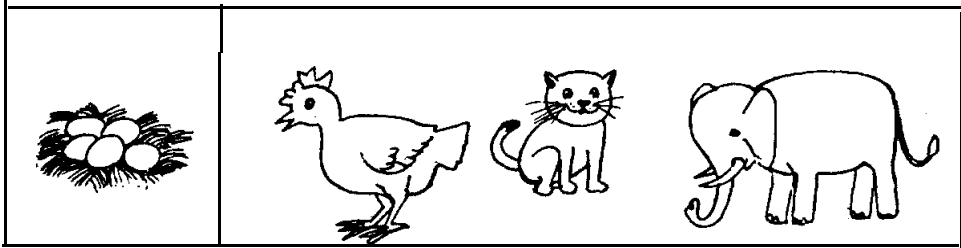
3. ความสามารถในการจำแนกภาพ

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบภาพที่ไม่เหมือนภาพอื่น

4. การหาความสัมพันธ์ของภาพ

คำสั่ง "ไข่ มีความสัมพันธ์กับภาพใด"

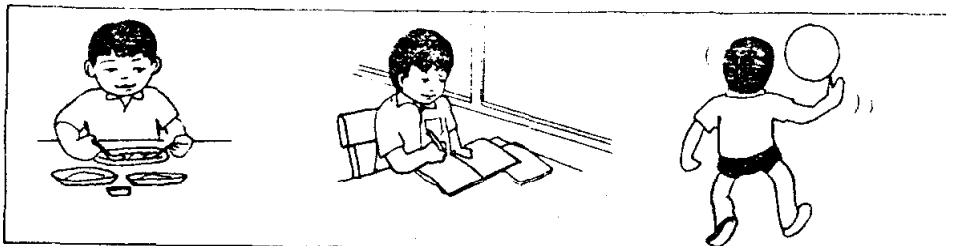
5. การรู้ความหมายของคำ

คำสั่ง ให้เขียนวงกลมรอบภาพลิง

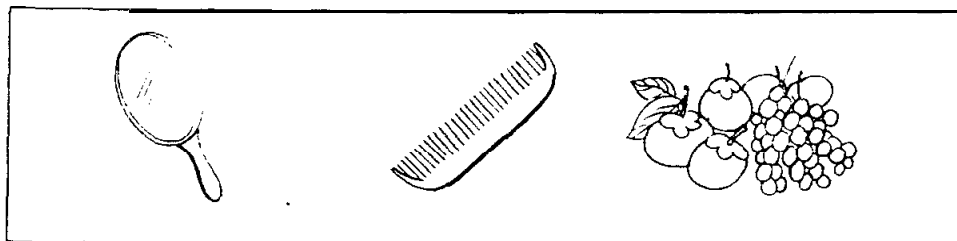
6. การรู้ความหมายของประโยค

คำสั่ง ให้นักเรียนวงกลมรอบภาพเด็กกำลังกินข้าว

7. ความเข้าใจเรื่องราว

ครูอ่านข้อความให้ฟัง เด็กชายแดงไปตลาด ซื้อผลไม้
คำสั่ง จงวงกลม ภาพที่เด็กชายแดง ซื้อที่ตลาด

การสำรวจความพร้อมในการเขียน

ก่อนที่ครูจะพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเขียน ครูควรสำรวจความพร้อมในการเขียนของผู้เรียนเสียก่อนแล้วจึงส่งเสริมความพร้อมในด้านที่ผู้เรียนยังบกพร่องอยู่ ผู้เรียนที่มีความพร้อมและได้รับการฝึกฝนอย่างถูกวิธีจะสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนได้ดี ในการสำรวจความพร้อมในการเขียน มีสิ่งที่ครูผู้สอนควรสำรวจเกี่ยวกับความพร้อมในการเขียน ได้แก่

1. การรับรู้ทางสายตา การใช้สายตาในการรับรู้ภาพต่าง ๆ ทั้งที่เป็นตัวอักษร และเป็นคำนั้น เด็กบางคนก็จำกัดเป็นเหตุให้เขียนตัวหนังสือกลับ เช่น คน เขียนเป็น นค เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะแล้วการรับรู้กลับจะหายไปเอง แต่เด็กบางคนก็จะเขียนตัวอักษรกลับจากขวาไปซ้าย ครูจึงควรสำรวจเด็กแต่ละคนเพื่อหาวิธีแก้ไขให้เหมาะสม

2. ความถนัดของการใช้มือ เด็กบางคนถนัดเขียนมือขวา บางคนถนัดเขียนมือซ้าย ครูควรหาวิธีช่วยให้เขาเขียนให้ถนัด เช่น วิธีการจับดินสอเขียน การวางกระดาษ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและสายตา ในการบังคับมือเพื่อลากเส้น พื้นฐานหรือลีลาเส้นที่ประกอบเข้าเป็นตัวอักษรต่าง ๆ และการลอกภาพตามแบบ ควรเป็นไปด้วยดี แต่ถ้ากล้ามเนื้อและสายตาไม่สัมพันธ์กันก็จะทำให้การเขียนไม่เป็นไปตามต้องการ ครู ผู้สอนจึงควรสำรวจดูว่าความสัมพันธ์เป็นเช่นไร

4. ความสามารถในการเขียนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ที่ประกอบเป็นคำ ความสามารถในด้านนี้ต้องอาศัยความจำเป็นหลักกว่าพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์แต่ละตัวเขียนอย่างไร และมีความรู้ในโครงสร้างของคำเพื่อเขียนเป็นคำที่ต้องการ ต้องรู้จักการใช้คำและ

ประโยค สิ่งเหล่านี้ครูผู้สอนควรสำรวจว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถเพียงใดและจะใช้วิธีการเตรียมความพร้อมในการเขียนอย่างไร

เมื่อครูผู้สอนทราบว่าสิ่งที่ต้องสำรวจความพร้อมในการเขียนมีอะไรบ้างแล้ว ครูก็ต้องหาวิธีการสำรวจ โดยตั้งคำถามไว้ว่าจะสำรวจอะไร อย่างไร สำหรับวิธีการสำรวจความพร้อมในการเขียนอาจทำได้ดังนี้

1. การสำรวจอย่างง่าย ทำได้หลายวิธี ได้แก่

1.1 ให้ผู้เรียนทำงานทางศิลปะต่าง ๆ เช่น ตัด ฉีก ลอก ปะกระดาษ ให้เป็นรูปต่าง ๆ การใช้ฟู่กันหรือสีเทียนระบายสี การปั้นดินน้ำมันเป็นรูปต่าง ๆ แล้งสังเกตความคล่องแคล่วและผลงานในการทำงานว่าผู้เรียนสามารถตัด ฉีก ปะกระดาษได้ตามกรอบหรือระบายสีได้เรียบร้อยโดยไม่ออกนอกกรอบหรือไม่

1.2 ให้ผู้เรียนลองลากเส้นต่าง ๆ หรือวาดภาพเพื่อดูความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ โดยอาจให้ลากเส้นบนพื้นทราย ในอากาศ หรือในกระดาษ

1.3 ให้คัดลอกงานจากบัตรคำ หรือบนกระดานดำ หัดเขียนชื่อหรือทำงานตามลำพัง

1.4 ให้เขียนตัวพยัญชนะ สระ คำ และประโยค

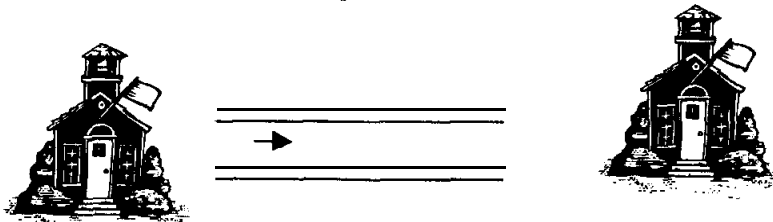
2. การใช้แบบทดสอบความพร้อมในการเขียน เช่น วัดการรับรู้ทางสายตา การรู้จักคำและประโยค การรู้ความหมายของคำ ตัวอย่างแบบทดสอบความพร้อม ได้แก่

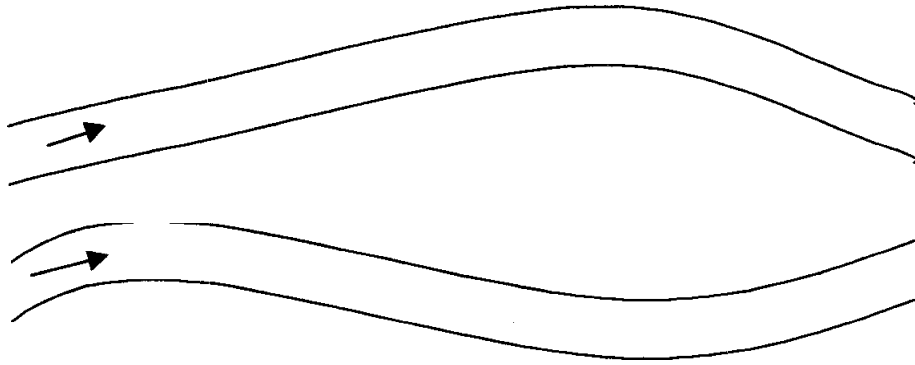
2.1 การทดสอบกล้ามเนื้อเล็ก ฝึกจากการตัดกระดาษและการวาดรูป เช่น

- ให้ตัดกระดาษด้วยกรรไกร ให้ตัดตามใจชอบหรือตัดตามรอบที่วาดไว้

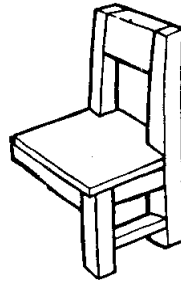
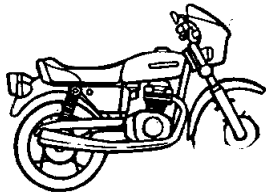
- ให้ลากเส้นตรงระหว่างเส้นตรง 2 เส้นที่ห่างกันประมาณ $\frac{1}{4}$ นิ้ว โดย

อาจวาดภาพบ้าน 2 หลัง มีเส้นตรง 2 เส้นลากเชื่อมทางเดิน แล้วให้เด็กลากเส้นตรงระหว่างทางเดิน หรือลากเส้นตรงระหว่างเส้นโค้ง 2 คู่ จากปลายข้างหนึ่งไปอีกข้างหนึ่ง

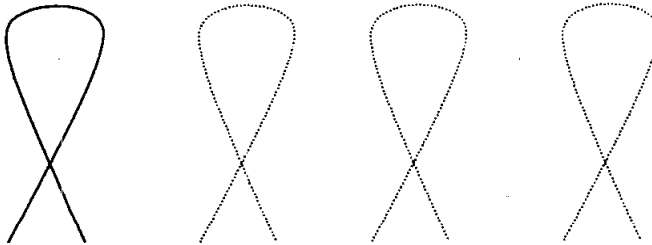

2.2 การวัดความสามารถทางสายตา ให้เด็กเติมส่วนต่าง ๆ ของภาพที่หายไป เช่น

2.3 การทดสอบการบังคับมือ ให้เด็กลากเส้นตามรอยประให้เหมือนแบบ เช่น

2.4 การทดสอบการลอกภาพ ให้เด็กเขียน " ก "

ก

การพัฒนาความพร้อมในการเรียนภาษาไทย

หลังจากที่ครูผู้สอนได้สำรวจความพร้อมของเด็กในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนแล้วก็ควรวางแผนพัฒนาความพร้อมในส่วนที่เด็กยังบกพร่องหรือต้องการให้เด็กมีความพร้อมมากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งควรเป็นกิจกรรมที่กว้างขวาง ชัดเจน และควรมีลักษณะดังนี้

1. กิจกรรมเพื่อการเชื่อมโยงระหว่างบ้านและโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่ไม่เป็นแบบแผนคล้ายกับอยู่ที่บ้าน เช่น เล่นของเล่น ร้องเพลง ฟังนิทาน ดูรูปภาพ บัตรรูปต่าง ๆ ตัดกระดาษ วาดภาพ ระบายสี ฯลฯ

2. กิจกรรมด้านสังคม เมื่อเด็กหลายคนมาอยู่ร่วมกันในห้องเรียน จึงต้องมีการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เข้ากับเพื่อน ๆ ในห้องได้ กิจกรรมทางสังคมที่ควรกระทำได้แก่ การทำความรู้จักกับเพื่อน ๆ ครู ครูใหญ่ โรงเรียน สถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน สิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน มารยาทในสังคม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

3. กิจกรรมการเตรียมความพร้อมไปสู่การเรียนภาษาไทย เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนภาษาไทยโดยตรง ซึ่งได้แก่ การฝึกฟัง การทำตามคำสั่ง การฝึกลีลามือ การฝึกพูดแนะนำตัว การรู้จักความเหมือนกันและต่างกันของสิ่งต่าง ๆ และตัวหนังสือ การเรียงภาพตามลำดับกิจกรรม การมีสมาธิในการทำกิจกรรม ฯลฯ

แนวทางการเตรียมความพร้อมในการฟัง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการฟังเป็นการมุ่งพัฒนาทักษะพื้นฐาน ที่เป็นความพร้อมเพื่อนำไปสู่ทักษะการฟัง กิจกรรมที่ควรจัดได้แก่

1. ปิดตาทายเสียง ครูเลือกวัตถุต่าง ๆ เช่น จาน แก้วน้ำ กลอง ฉิ่ง ไม้ ให้เด็กหลับตา ครูเคาะเสียงหรือตีให้เด็กฟังแล้วทายว่าเป็นเสียงอะไร เมื่อเด็กทายได้แล้วต่อไปให้ฟังเสียงวัตถุที่เป็นชนิดเดียวกันและมีเสียงคล้ายกัน เช่น วัตถุที่ทำด้วยเหล็ก ไม้ เพื่อให้เด็กบอกว่าเสียงคล้ายกันหรือแตกต่างกัน

2. เล่นเกม เช่น เกมทายเสียง ครูเปิดเทปเสียงต่าง ๆ ให้เด็กฟังแล้วให้บอกว่าเป็นเสียงอะไร

3. ฝึกแยกเสียงด้วยการเรียกชื่อสิ่งของ ชื่อเพื่อน และชื่อพยัญชนะ ให้ถูกต้องชัดเจน เช่น โต๊ะ กระดานดำ แก้ว ส้ม ดินสอ กระเป่า หนังสือ ชื่อเพื่อนในห้อง ชื่อพยัญชนะตัวต่าง ๆ

4. ฝึกออกเสียงคำควบกล้ำ ให้เด็กพูดคำควบกล้ำตามครูและให้คิดคำควบกล้ำคำอื่น ๆ ด้วย เช่น

กราบ	กวาด	กรุง	กว่า	เกลือ
กล้า	กลัว	กลับ	เกี่ยว	ไกว
ขวา	แขวน	คว่ำ	ความ	ควาย

5. ฝึกทำตามคำแนะนำและคำสั่ง วิธีนี้เป็นการตรวจสอบความพร้อมของเด็กว่าเข้าใจสิ่งที่ได้รับฟังหรือไม่ เช่น

- สั่งให้เด็กหยิบของมาให้
- สั่งให้ทำงานตามที่กำหนด

6. ฝึกคำที่เด็กพูดภาษาถิ่นออกเสียงไม่ค่อยได้ เช่น

- เด็กภาคใต้บางจังหวัดออกเสียง ง เป็น ฮ , ฟ เป็น คว เช่น เงิน เป็น เอ็น , ไฟฟ้า เป็น ไคควัว

- เด็กภาคเหนือ ออกเสียง ร เป็น ฮ เช่น รัว เป็น ฮัว

- เด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ออกเสียง สระเอือ เป็นสระเอีย เช่น มะเขือ เป็นมะเขีย เสือ เป็น เสีย

ครูพูดคำที่เป็นภาษากลางกลางให้เด็กฟัง และพูดตาม

7. ฝึกฟังนิทาน บทความ หรือข่าวสารต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้เล่า หรือฟังจากวิทยุ เทป หรือเพื่อนเล่าให้ฟัง เมื่อฟังจบแล้วครูควรถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการฟัง

8. ฝึกฟังเพลงหรือบทร้อยกรองต่าง ๆ จากครูหรือวิทยุเทป แล้วให้ร้อง หรือท่องตาม หรือทำท่าทางประกอบ

9. ฝึกมารยาทในการฟัง โดยให้เด็กผลัดกันออกมาเล่าเรื่องราวให้เพื่อน ๆ ฟังอย่างตั้งใจ ไม่พูดคุยกัน และสามารถสรุปประเด็นจากเรื่องที่ฟังได้

แนวทางการเตรียมความพร้อมในการพูด

ในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในการพูด ครูควรพิจารณาองค์ประกอบด้านความพร้อมในการพูดและหาวิธีส่งเสริมองค์ประกอบที่เด็กยังขาดอยู่ กิจกรรมที่ควรจัดได้แก่

1. การฝึกจำแนกเสียง มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการฟังคือนอกจากรับฟังเพื่อจำแนกเสียงต่าง ๆ แล้ว ควรให้เด็กฝึกการออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจน ให้ฝึกออกเสียงคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การออกเสียงพยัญชนะ และคำที่พยัญชนะนั้นประสมกับสระต่าง ๆ คำที่เด็กมีปัญหาในการออกเสียง คำควบกล้ำ เสียงวรรณยุกต์ โดยการฝึกนั้นอาจเสนอในรูปแบบเลียนเสียงต่าง ๆ คำสัมผัส บทกลอนง่าย ๆ พูดและออกเสียงตามครู เล่นเกมกระชิบ เกมทำตามคำสั่ง เกมใช่หรือไม่ เป็นต้น

2. การฝึกให้รู้จักคำศัพท์ใหม่ การฝึกให้เด็กรู้จักคำศัพท์ใหม่เป็นพื้นฐานของการพูด เพราะการที่เด็กจะพูดจาได้อย่างคล่องแคล่วย่อมต้องอาศัยการรู้จักคำศัพท์ต่าง ๆ จึงจะใช้ได้อย่างเหมาะสมซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการดังนี้

2.1 หัดให้เล่าเรื่องหรือพูดโต้ตอบกับครู โดยใช้คำที่เด็กใช้ในชีวิตประจำวัน ครูคอยแนะนำแก้ไขเมื่อเด็กพูดไม่ถูก ครูควรพูดหรือเล่าเรื่องให้เด็กฟังซ้ำ ๆ และชัดเจน

2.2 จัดกิจกรรมให้เด็กมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำใหม่ ๆ โดยครูและเด็กร่วมกันจัดในการให้เด็กรู้จักความหมายของสิ่งของ เครื่องใช้ในห้องเรียน หรือในโรงเรียนตามความเหมาะสม

2.3 ฝึกการสนทนา โดยครูอาจใช้รูปภาพหรือหนังสือที่มีภาพประกอบมาเป็นแนวทาง ให้เด็กเกิดความคิดที่จะพูด โดยสนทนาถึงชื่อภาพและความหมายของสิ่งต่าง ๆ ในภาพ

2.4 ฝึกการแสดงออก โดยให้เด็กเล่นเกมต่าง ๆ ร้องเพลง ท่องบทร้อยกรอง เล่านิทาน ทายปัญหา ฯลฯ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้พูดและฝึกการคิดไปพร้อม ๆ กัน

3. การฝึกอธิบายความรู้สึก การอธิบายความรู้สึกเป็นความสามารถในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของเด็กออกมา โดยให้พูดแสดงความคิดเห็น เล่าประสบการณ์ของตนในด้านต่าง ๆ ที่เด็กสนใจและครูคอยแนะนำแก้ไขการใช้ภาษาให้ถูกต้อง

แนวทางการเตรียมความพร้อมในการอ่าน

การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในการอ่าน ควรปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการอ่าน เช่น

1. การฝึกทักษะการฟัง หรือการรับรู้ทางหูเพื่อให้ทราบความเหมือนหรือความแตกต่างของสิ่งที่ได้รับฟัง
2. การฝึกจำแนกความเหมือนและความแตกต่างด้วยสายตา
3. การฝึกการเคลื่อนไหวสายตาจากซ้ายไปขวา
4. ความสามารถในการรู้จักพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์
5. ความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์และเรื่องราวต่าง ๆ
6. ความสามารถในการเข้าใจความสัมพันธ์ของภาพและสัญลักษณ์
7. ความสามารถในการบรรยายความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์และจินตนาการ

แนวทางการเตรียมความพร้อมในการเขียน

การเขียนของเด็กจะเริ่มต้นจากการได้แลเห็นชื่อของตนหรือได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กเกิดการอยากเขียน กิจกรรมในการพัฒนาความพร้อมในการเขียน ควรสอดคล้องกับพัฒนาการ ความสนใจ ความต้องการ และองค์ประกอบพื้นฐานของความพร้อมในการอ่าน ได้แก่

1. ความสามารถในการประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อมือและสายตา
2. ความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อมือ แขน ในการลากเส้นและตัวอักษร
3. ความสามารถในการตัดและเขียนตัวอักษร
4. ความสามารถในการรู้จักความหมายของตัวอักษร คำ ประโยค และสามารถ

เรียบเรียงออกมาเป็นข้อความหรือเรื่องราวที่ตนต้องการได้

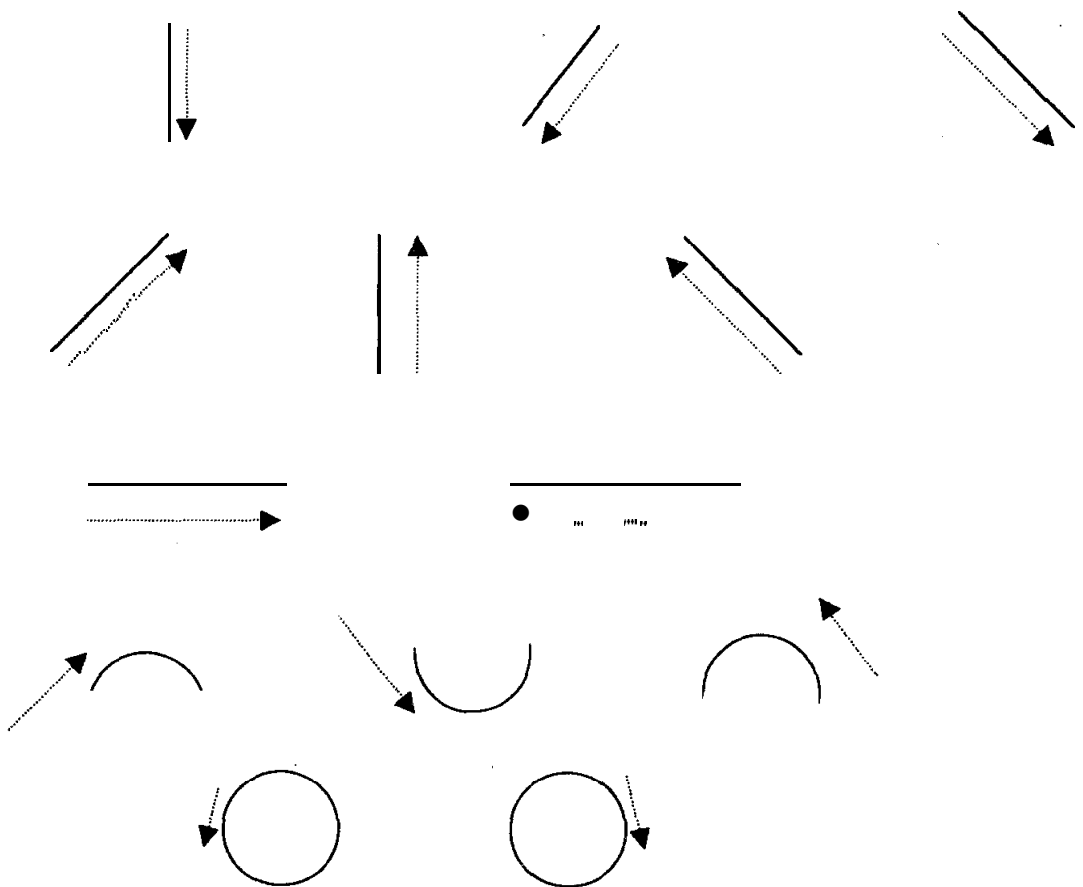
ในการเตรียมความพร้อมในการเขียน ควรมีขั้นตอน ดังนี้

1. ฝึกประสาทสัมผัส เป็นการฝึกพื้นฐานในการเขียนเบื้องต้น เพื่อให้การควบคุมกล้ามเนื้อมือ แขน และสายตา มีความสัมพันธ์กัน เพราะเด็กบางคนกล้ามเนื้อมือไม่แข็งแรงพอ ไม่สามารถบังคับมือให้จับดินสอแล้วลากเส้นไปตามที่ต้องการได้ บางคนประสาทตาและกล้ามเนื้อมือไม่สัมพันธ์กัน ในการฝึกประสาทสัมผัส อาจทำได้ดังนี้

- 1.1 การฝึกมือโดยกิจกรรมศิลปะ เช่น วาดภาพระบายสี ปั้น ตัดกระดาษ ฉีกกระดาษ ฯลฯ

1.2 การฝึกกล้ามมืออิสระ ให้ผู้เรียนเขียนอะไรก็ได้ลงในกระดาษ เพื่อให้คุ้นเคยกับการจับดินสอ และการลากเส้นต่าง ๆ อย่างอิสระ

1.3 การฝึกกล้ามมือตามแบบบังคับด้วยเส้นต่าง ๆ การฝึกกล้ามมือแบบนี้ จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด ในการสอนอาจจะมีการเล่านิทานหรือเรื่องราว ประกอบตามลักษณะของเส้นต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้ น่าสนใจ และสนุกสนาน ซึ่งเส้นพื้นฐานที่ผู้เรียน จำเป็นต้องฝึกหัดเขียนนั้น พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2514) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศิลปะการเขียน อักษรไทยสำหรับเด็กเริ่มเรียน และสรุปผลการวิจัยว่า เส้นที่เด็กจำเป็นต้องฝึกหัดก่อนเรียน อักษรไทยและเรียงลำดับจากง่ายไปยาก มี 13 เส้น ดังนี้

หลังจากที่ครูผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกเขียนเส้นต่าง ๆ ทั้ง 13 เส้นแบบนี้จนคล่องแล้วจึงเริ่มสอนเขียนตัวพยัญชนะไทย

2. ระยะเวลาให้ผู้เรียนอธิบายความรู้สึก เพื่อให้ผู้สอนได้สามารถเห็นความพร้อมหรือพัฒนาการของผู้เรียนได้เพิ่มเติม ซึ่งอาจให้ผู้เรียนทำได้ดังนี้

2.1 การวาดภาพ แสดงถึงความพร้อม อธิบายความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายในจิตใจ และการควบคุมกล้ามเนื้อมือกับการรับรู้ทางสมอง

2.2 การออกแบบอย่างง่าย เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น ให้ผู้เรียนได้ประดิษฐ์ลวดลาย จัดลวดลายแล้วระบายสีให้สวยงาม

3. การเขียนเป็นตัวอักษร ในการเริ่มเขียนเป็นตัวอักษร ควรเริ่มสอนดังนี้

3.1 ฝึกเขียนอักษรไปตามทิศทางการเขียน ให้ฝึกเขียนทีละตัวโดยการเล่าเรื่องและมีภาพประกอบ หลังจากนั้นให้ผู้เรียนฝึกเขียนตามครูในอากาศ ใช้นิ้วเขียนตามรอยที่ครูเขียนบนกระดาน แล้วฝึกเขียนเอง 2-3 แถว ครูผู้สอนควรดูเป็นพิเศษ ถ้าผู้เรียนเขียนผิดให้แก้ไขทันที

3.2 ฝึกเขียนสระตามแบบฝึกเขียน ใช้วิธีเดียวกันกับการฝึกเขียนอักษร หรืออาจใช้เทคนิคอื่นก็ได้

3.3 ฝึกเขียนเป็นคำ การฝึกเขียนเป็นคำนี้ควรฝึกจากคำที่ผู้เรียนรู้จักความหมาย ง่าย ๆ หรืออาจเป็นชื่อและนามสกุลของผู้เรียนเอง

3.4 ฝึกเขียนคำใหม่จากบทเรียน โดยฝึกเขียนตามแบบฝึกเขียน คัดตามหนังสือ หรือฝึกเขียนตามคำบอก

สำหรับตัวพยัญชนะไทยนั้น วรรณิ โสมประยูร (2515) ได้ทำการวิจัยเรื่องความยากง่ายในการเขียนพยัญชนะไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า พยัญชนะไทยเขียนจากง่ายไปหายาก ตามลำดับ ดังนี้

ง่าย - ก ฐ / ว ร ฎ / ผ ฝ ย

ง บ ป น ม ท ห พ ฟ

จ ฉ ค ต / ถ ล ส / ข ฅ

ยาก - ฉ / ษ พ / ฅ ฌ ฎ ฏ

ณ ณ ญ / ฎ ฏ / ฌ ฐ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา

ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษานั้น ครูผู้สอนควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา วรรณิ โสมประยูร (2539 : 67-71) ได้กล่าวว่ามีดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลจากตัวครู

ครูผู้สอนจะเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่ผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้และเลียนแบบจากครูตลอดเวลา ดังนั้น บุคลิกลักษณะและบทบาทของครูผู้สอนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นอย่างมาก จะมองเห็นได้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ความรู้ของครู ถ้าครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการพัฒนาทักษะทางภาษาดี ก็จะช่วยทำให้เข้าใจและเลือกวิธีการพัฒนาทักษะทางภาษาได้อย่างเหมาะสม ทำให้การพัฒนาทักษะทางภาษามีประสิทธิภาพ

1.2 เจตคติของครู ความคิดหรือความรู้สึกของครูผู้สอนที่มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะทางภาษาย่อมแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง แววตา และคำพูดทำให้ผู้เรียนทราบและมองเห็นคุณค่าของการฝึกทักษะต่าง ๆ

1.3 บุคลิกภาพและพฤติกรรมของครู ถ้าครูผู้สอนมีบุคลิกภาพดี ตั้งใจฟังและสนใจฟังผู้เรียนพูด ผู้เรียนก็จะเป็นผู้มีมารยาทในการฟังที่ดี สนใจสิ่งที่ครูและเพื่อน ๆ พูด

1.4 ความสามารถในการใช้ภาษาของครู ถ้าครูผู้สอนมีความสามารถในการเลือกใช้คำหรือประโยคได้ถูกต้อง เหมาะสม ก็จะเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้เรียน และช่วยพัฒนาทางทักษะทางภาษาดีตามไปด้วย

1.5 การสอนของครู การสอนครูจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่ในการจัดกิจกรรมฝึกทักษะทั้ง 4 ถ้าครูจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาไทยได้ครบตามความมุ่งหมายแล้ว การพัฒนาทักษะทางภาษาก็จะสมบูรณ์

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลจากตัวผู้เรียน

ถึงแม้ครูผู้สอนจะจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้กับผู้เรียนทุกคนได้กระทำเหมือนกัน และพร้อมกันแล้วก็ตาม แต่ผลของการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนแต่ละคนก็คงจะแตกต่างกัน สาเหตุที่สำคัญคือความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น

2.1 สภาพทางกาย ครูผู้สอนต้องคอยสังเกตและสำรวจดูว่าผู้เรียนคนใดมีประสาทสัมผัสต่าง ๆ ผิดปกติบ้าง ถ้าพบต้องให้การช่วยเหลือ

2.2 สติปัญญา ผู้เรียนที่ดี สติปัญญาดี ความจำดี มีสมาธิในการเรียน เข้าใจเรื่องได้ง่าย ถูกต้อง รวดเร็ว ก็จะทำให้การพัฒนาทักษะทางภาษาเป็นไปได้ดี

2.3 อารมณ์ อารมณ์ของผู้เรียนในขณะที่เรียนมีผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาเป็นอย่างยิ่ง เช่น อารมณ์โกรธ ตีใจ เสียใจ ฟุ้งซ่าน อารมณ์เหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนไม่สนใจสิ่งที่เรียน

2.4 ความสนใจ ความสนใจเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้คนเรามีความตั้งใจต่อการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นครูผู้สอนควรสร้างความสนใจให้เกิดแก่ผู้เรียน เพื่อที่จะให้ผู้เรียนตั้งใจฝึกทักษะทางภาษาอย่างจริงจังและประสบผลสำเร็จ

2.5 ความรู้พื้นฐาน ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้วย ถ้าเรื่องที่อ่านนั้นใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์ของผู้ฟังหรือผู้อ่าน ก็จะรับรู้และเข้าใจได้ดีในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นในการเลือกเรื่องมาฝึกทักษะทางภาษาแก่ผู้เรียน จึงควรเลือกเรื่อง que ผู้เรียนเคยมีความรู้หรือประสบการณ์มาบ้าง

2.6 ภูมิหลัง ภูมิหลังหมายถึง เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ภูมิสำเนา และเพศของผู้เรียน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ และการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งสิ้น

2.7 จำนวนพี่น้องในครอบครัว ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีจำนวนพี่น้องไม่มากนัก พ่อแม่มีโอกาสใกล้ชิดกับลูกมาก การพัฒนาทางภาษาของเขาจะเป็นไปได้มากและรวดเร็ว และคนหัวปีมักจะมีพัฒนาการทางภาษาดีกว่าลูกคนสุดท้าย เพราะเขามีโอกาสได้ใกล้ชิดพ่อแม่หรือผู้ใหญ่มากกว่า

3. สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน ซึ่งได้แก่

3.1 ภาษาที่ใช้ที่บ้าน ภาษาที่ใช้ที่บ้าน ถ้าเป็นภาษาถิ่นผู้เรียนได้ใช้มาแต่แรกเริ่ม พอมาเรียนใช้ภาษากลางผู้เรียนก็อาจจะเกิดปัญหาในการพัฒนาทักษะทางภาษาได้

3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผู้เรียนที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวดี ย่อมมีประสบการณ์กว้างขวาง เพราะมีสิ่งช่วยในการพัฒนา มาก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และมักเคยพาเด็กไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้ทักษะทางภาษาของเขา ดีขึ้นด้วย

3.3 ฐานะทางสังคมแวดล้อม สังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ถ้าเป็นสังคมเมือง ผู้เรียนย่อมได้รับฟังสิ่งต่าง ๆ มากมาย จะทำให้ประสบการณ์กว้างขวางและมีการพัฒนาทักษะทางภาษาดีกว่าสังคมชนบท

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ความเป็นกันเองระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนรักและศรัทธาครู ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน ดีขึ้นด้วย

3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์กับคนอื่นดี จะช่วยให้พัฒนาทางภาษาดีขึ้นและเป็นการสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดีด้วย